

збірник наукових праць. 2016. Вип. 32. С. 153–171. URL:
<https://ekmair.ukma.edu.ua/handle/123456789/11347>

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-409-2-28>

**INITIATION OF CRIMINAL PROCEEDINGS FOR ILLEGAL
HANDLING OF WEAPONS, AMMUNITION OR EXPLOSIVES**

**ПОЧАТОК КРИМІНАЛЬНОГО ПРОВАДЖЕННЯ
ЩОДО НЕЗАКОННОГО ПОВОДЖЕННЯ
ЗІ ЗБРОСІЮ, БОЙОВИМИ ПРИПАСАМИ
АБО ВИБУХОВИМИ РЕЧОВИНАМИ**

Otryshko A. O.

*Postgraduate Student at the Department
of Criminal Procedure and
Criminalistics
Donetsk State University
of Internal Affairs
Kropyvnytskyi, Ukraine*

Отришко А. О.

*аспірант кафедри кримінального
процесу та криміналістики
Донецький державний університет
внутрішніх справ
м. Кропивницький, Україна*

Початок кримінального провадження завжди вимагає від працівників правоохоронних органів зваженого та правильного прийняття рішення щодо визначення відповідного складу кримінального правопорушення, а також необхідності початку досудового розслідування [1, с. 200]. Надходження до підрозділу Національної поліції України повідомлення про вчинення кримінального правопорушення потребує здійснення заходів щодо перевірки наявної інформації, збору первинних матеріалів про вчинення протиправних дій та їх подальшої кваліфікації з метою прийняття рішення про внесення матеріалів до Єдиного реєстру досудових розслідувань. Зважаючи на те, що повідомлення про вчинення кримінального правопорушення зазвичай містять загальну інформацію або не підтверджені дані, працівники поліції у порядку ст. 214 Кримінального процесуального кодексу України з метою перевірки факту вчинення кримінального правопорушення можуть відібрати пояснення від учасників події; провести медичне освідування; отримати висновок спеціаліста і зняти показання технічних приладів та технічних засобів, що мають функції фото-

і кінозйомки, відеозапису, чи засобів фото- і кінозйомки, відеозапису; вилучити знаряддя і засоби вчинення кримінального правопорушення, речі і документи, що є безпосереднім предметом протиправних дій, або які виявлені під час затримання особи, особистого огляду або огляду речей.

Відкриття кримінального провадження щодо кримінальних правопорушень у сфері обігу вогнепальної зброї та боєприпасів має певні особливості, що зумовлені специфікою предмета кримінально-протиправного посягання, різноманітними способами підготовки, вчинення та приховування цих кримінальних правопорушень (носіння, зберігання, придбання, передача, збут, викрадення, привласнення, вимагання тощо), а також високою латентністю [3, с. 460]. Р.В. Мовчан наголошує на тому, що одним із найважливіших чинників, які забезпечують успішне розслідування кримінальних проваджень про незаконне поводження зі зброєю, бойовими припасами, вибуховими речовинами та вибуховими пристроями, є їх негайне внесення до Єдиного реєстру досудових розслідувань, що прямо залежить від своєчасного виявлення ознак вчиненого кримінального правопорушення [2, с. 88]. На нашу думку, розслідування кримінальних правопорушень щодо незаконного поводження зі зброєю, бойовими припасами або вибуховими речовинами вимагає невідкладного проведення першочергових слідчих (розшукових) дій (в порядку ст. 214 Кримінального процесуального кодексу України) одразу після отримання повідомлення про вчинення кримінального правопорушення із використанням зброї, а також залучення спеціаліста або експерта відповідного профілю для участі у проведенні слідчих (розшукових) дій, зокрема, огляду місця події, вилучення речових доказів та фіксації слідів вчинення кримінального правопорушення, призначення судових експертиз.

Початку досудового розслідування та відкриттю кримінального провадження завжди передують заява або повідомлення про вчинення кримінального правопорушення, які надходять до підрозділу Національної поліції України, підлягають реєстрації та прийнятті невідкладних заходів щодо реагування на них.

Джерелами інформації про підготовку або вчинення протиправних діянь у сфері обігу вогнепальної зброї та боєприпасів можуть виступати:

- 1) заяви про вчинене кримінальне правопорушення, подані:
 - потерпілою особою (власником зброї) та її родичами;

– будь-якою особою про відомі їй факти, в яких вбачаються ознаки викрадення, носіння, зберігання, придбання, передачі, збуту, виготовлення, переробки, ремонту чи інших протиправних дій зі зброєю й боєприпасами;

– представником державного або приватного підприємства, установи та організації про виявлення ознак недостачі, розкрадання (викрадення), привласнення, зброї та боєприпасів, що належать цим організаціям або про напади на їхніх працівників з метою заволодіння предметами озброєння, про що може свідчити: встановлена нестача або надлишок зброї та боєприпасів під час ревізії, перевірки; відпуск, вивезення предметів озброєння без оформлення необхідних документів тощо;

2) повідомлення про вчинене кримінальне правопорушення:

– що надійшли від будь-яких осіб про факт виявлення предметів зброї та боєприпасів;

– опубліковані в пресі або які набули розголосу за допомогою висвітлення в інших засобах масової інформації;

– що надійшли від співробітників медичних закладів про надання допомоги особам, які постраждали внаслідок застосування по відношенню до них зброї та боєприпасів або недбалого поводження (обігу) з ними;

3) безпосереднє виявлення ознак кримінального правопорушення слідчим, прокурором або іншою посадовою особою органу поліції під час:

– проведення слідчих (розшукових) дій у кримінальних провадженнях, не пов'язаних із незаконним обігом зброї та боєприпасів, зафіксованих у протоколах огляду місця події, транспортних засобів, обшуку, слідчого експерименту, допиту підозрюваного і свідків про: факти незаконного придбання, передачі, збуту, зберігання, перевезення, носіння предметів зброї та боєприпасів; про використання зброї та боєприпасів при вчиненні іншого кримінального правопорушення (вбивство, розбій, хуліганство, заповідання шкоди здоров'ю тощо); про заволодіння чужим майном, серед якого були предмети зброї та боєприпаси тощо;

– затримання осіб за вчинення кримінальних або адміністративних правопорушень з предметами зброї та боєприпасами;

4) матеріали за результатами проведення оперативно-розшукових заходів, у тому числі спрямованих на перевірку оперативної

інформації про факти незаконного обігу вогнепальної зброї та боєприпасів та їх протиправного застосування;

5) матеріали проведення спеціальних операцій (наприклад, «Зброя та вибухівка»);

6) матеріали, які містять ознаки кримінальних правопорушень у сфері обігу зброї та боєприпасів, отримані іншими правоохоронними органами;

7) матеріали, що надходять до підрозділів Національної поліції України від правоохоронних органів інших країн [3, с. 462–485].

Результати опитування слідчих та оперативних працівників підрозділів Національної поліції України щодо розслідування кримінальних правопорушень, передбачених ст. ст. 263, 263-1 Кримінального процесуального кодексу України свідчать про те, що підставою для початку досудового розслідування щодо незаконного поводження зі зброєю, бойовими припасами або вибуховими речовинами є:

1) заяви або повідомлення осіб щодо яких вчинено протиправні дії із застосуванням зброї, бойових припасів або вибухових речовин – 11,7 %;

2) заяви або повідомлення осіб, які стали свідками вчинення протиправних дій щодо незаконного поводження зі зброєю, бойовими припасами або вибуховими речовинами, а також осіб, яким відомі обставини вчинення кримінального правопорушення – 31,9 %;

3) виявлення працівниками поліції ознак вчинення протиправних дій щодо незаконного поводження зі зброєю, бойовими припасами або вибуховими речовинами у ході розслідування інших кримінальних проваджень, проведення спеціальних операцій або у ході проведення слідчих (розшукових) дій, негласних слідчих (розшукових) дій або оперативно-розшукових заходів – 26,8 %;

4) затримання особи під час вчинення кримінального правопорушення (незаконного носіння, зберігання, придбання, передачі чи збуту, виготовлення, ремонту вогнепальної зброї, бойових припасів або вибухових речовин) – 29,6 %.

Література:

1. Кримінальна відповідальність за незаконний обіг зброї : монографія / Ю. М. Береза та ін. ; за заг. ред. С. А. Шалгунової. Дніпро : ДДУВС, 2020. 364 с.

2. Мовчан Р. В. Розслідування незаконного поводження зі зброєю, бойовими припасами, вибуховими речовинами та вибуховими пристроями : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09. Київ, 2023. 247 с.

3. Розслідування злочинів, що вчиняються у сфері обігу вогнепальної зброї та боєприпасів: навч. практич. посіб. / Б. І. Бараненко та ін.; за заг. ред. В. М. Комарницького. Сєверодонецьк: ЛДУВС ім. Е. О. Дідоренка, 2019. 800 с.

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-409-2-29>

THE QUALIFYING FEATURES OF MINORS' CORRUPTION (PROBLEMS OF IMPROVING CRIMINAL LEGISLATION)

ОЗНАКИ, ЩО КВАЛІФІКУЮТЬ РОЗБЕЩЕННЯ НЕПОВНОЛІТНІХ (ПРОБЛЕМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ КРИМІНАЛЬНОГО ЗАКОНОДАВСТВА)

Rysmenska O. V.

*Postgraduate Student
Donetsk State University
of Internal Affairs
Kropyvnytskyi, Ukraine*

Письменська О. В.

*ад'юнкта
Донецький державний університет
внутрішніх справ
м. Кропивницький, Україна*

Згідно з ч. 2 ст. 156 КК України ознаками, що кваліфікують розбещення неповнолітніх, є: 1) вчинення розпусних дій щодо малолітньої особи; 2) розпусні дії вчинені: а) членами сім'ї; б) близькими родичами; в) особою, на яку покладено обов'язки щодо виховання потерпілого або піклування про нього. Далі послідовно розглянемо кожну з цих ознак.

Оскільки ці ознаки утворюють систему ознак елементів усього складу кримінального правопорушення, то вони характеризуються тими ж властивостями, що і всі інші його ознаки. Зокрема, вчинення розпусних дій щодо малолітньої особи визначає таку ознаку об'єкта складу кримінального правопорушення, як потерпілий. Натомість вчинення розпусних дій членами сім'ї, близькими родичами, особою, на яку покладено обов'язки щодо виховання потерпілого або піклування про нього, відображає ознаки спеціального суб'єкта